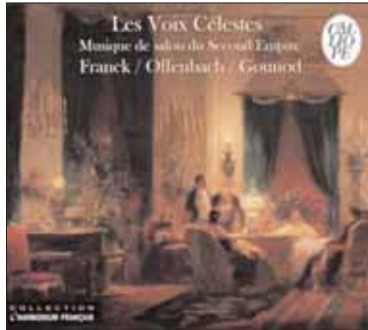

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Harmonieus harmonium
Gounod en anderen

Halfweg de negentiende eeuw vroeg de Fransman Alexandre Debain (1809-1877) een brevet aan voor een nieuw instrument, dat hij 'harmonium' doopte. Het was een instrument dat een kruising mocht worden genoemd van orgel, accordeon en mondharmonica. Het nieuwe meubel verwierf snel zijn plaats in het muzieksalon van de hoge burgerij, waar het een ideaal instrument bleek om de zangstem te ondersteunen. Het succes bleef niet uit. Het 'traporgeltje', zoals men al eens ondeugend zei, bleek een voltreffer. De blaasbalg produceerde met gemak de nodige wind, waar de speler naar hartelust mee kon variëren en het zoete geluid van harmonium bleek altijd harmonieus te accorderen met de zangstem. Kortom, dit was een ideaal huiselijk instrument en prima geschikt om het ook in te schakelen bij de vele kerkkoren. In tegenstelling tot het pijporgel moest men er nooit een wankel doksaaltrap voor beklimmen. Geen wonder dus dat veel van het orgelrepertoire herschreven werd

voor harmonium, maar evenzeer schreven talrijke componisten knappe werken voor dit instrument. De Belgen Jaak Nicolaas Lemmens en Joseph Jongen bijvoorbeeld leverden puik werk af, maar ook hele grote namen als een Georges Bizet of een Giacomo Rossini droegen dit nieuwe instrument in het hart.

François Dupoux bespeelt op de deze cd bijna steeds een Mustelharmonium. Alleen voor het laatste nummer, een improvisatie door hemzelf, bespeelt hij een Dumont & Lelièvre. Verder wordt hij bijgestaan door twee sopranen (onder meer in de beroemde *Barcarolle* van Offenbach en het altijd ontroerende *Parais angelicus* van César Franck) en soms door strijkers en piano.

Het lijkt allemaal nogal vergezocht, maar dat is het slechts op het eerste gezicht, want vanaf het eindelijk eens fris gezongen *Ave Maria* van Gounod trekken deze muzikanten gezwind alle registers open. Deze schijf is een goede manier om het Franse repertoire uit het midden van de negentiende eeuw eens helemaal opnieuw in de herinnering op te roepen. (JC)

Les Voix Célestes. Musique de salon du Second Empire, Gounod, Offenbach, Guilmant, Berlioz, Franck en Dupoux, door François Dupoux (harmonium), Martine Rottier & Marie-Françoise Moreau (sopranen), Corine Massé (viool), Cécile Grizard (cello) en Pascal Auffret (piano), Calliope (distributie harmonia mundi), CAL 9752, 20,45 euro.

CD KLASSIEK

Duivelskunstenaar
Giuseppe Tartini

De opname die Salvatore Accardo met I Musici van drie vioolconcerto's van Giuseppe Tartini (1692-1770) heeft ingeblikt, is ondertussen al bijna dertig jaar oud. Toch is deze cd een aanrader, want deze muziek blijft nog veel te vaak opgesloten in het voorgeborchte van de bekendheid.

De reputatie van deze componist bleef lang opgehangen aan een enkele sonate, de *Sonata del Diavolo* in g klein, de zogenaamde 'duivelstrillersonate', omdat de duivel hem die 's nachts zou ingefluisterd hebben. Terwijl Martini juist voor het vioolspel een enorme ver-

nieuwer is geweest. Hij is immers de man die in Cremona het fenomeen bestudeerde van de 'verschil- of combinatietonen': niet gespeelde bijtonen die we horen naast de eigenlijke tonen die door het trillen van de snaren worden voortgebracht.

En Tartini was wel zo goed dat hij in zijn componerwerk meermaals dit fenomeen aanwende. Deze drie vioolconcerten schreef de componist halverwege zijn lange leven, toen hij de loutere virtuositeit à la Paganini begon in te bedden in een grotere gevoelsrijkdom. De man had trouwens een bijzonder romantische liefdesgeschiedenis achter de rug. Hij had het nichtje van de kardinaal-aartsbisschop van Padua verleid en was zelfs in het geheim met haar getrouwd. Tartini's reputatie is te lang verborgen gebleven en dan mag terecht ook dank gezegd worden aan de onvergetelijke Salvatore Accardo die zo lang geleden al de eerste steen van voor het graf wegrolde. (JC)

Giuseppe Tartini, *Violin Concertos*, door Salvatore Accardo (viool) en I Musici, remastered superaudio cd, PENTATONE classics (distributie codex), PTC 5186 137, 22,10 euro.

BOEK NON-FICTIE

Vroegste 'Zingt Jubilate'
Gie Vleugels

Het vroegste bekende christelijke hymnenboek kreeg wat misleidend de titel *De Oden van Salomo* mee. Salomo is de oudtestamentische koning van wie gezegd wordt dat hij 1.005 liederen

schreef. Aangezien de teksten van de liederen in dit hymnenboek duidelijk verwijzen naar de mens geworden Messias, kan Salomo niet de auteur zijn.

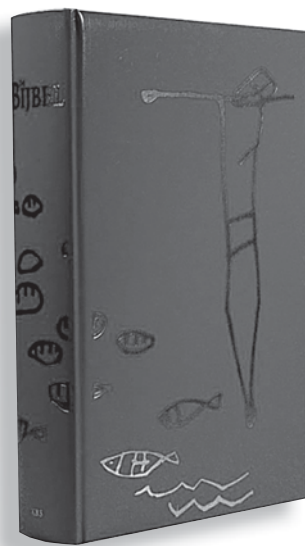
Op grond van de grote thematische en theologische overeenkomsten met het evangelie volgens Johannes nemen vele onderzoekers aan dat de Oden tot stand kwamen en gebruikt werden in de johanneïsche geloofs-gemeenschap in de eerste en tweede eeuw. Een heel vroege uitgave van een soort *Zingt Jubilate*, dus. Mogelijk weerspiegelen de Oden de eredienst van een christelijke gemeenschap waarin aan de doop een prominente plaats werd toegekend. Veel liederen spelen immers in op het thema 'water'.

Net als de psalmen in het Oude Testament kunnen deze Oden ontroeren door hun schoonheid en symbolische kracht, al beseffen we maar al te goed dat de ouderdom van de teksten hedendaagse

lezers net zo goed zou kunnen hinderen.

Gie Vleugels, hoogleraar aan de Evangelisch Theologische Faculteit Leuven, vertaalde de 42 liederen (drie tot 26 verzen lang) uit het Syrisch en schreef er telkens een korte toelichting bij. In een beknopte inleiding wordt het hymnenboek historisch gesitueerd. (LW)

Gie Vleugels, *De Oden van Salomo*, Altiora, Averbode, 2010, 142 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 317 3071 1.

LEZEN AARBIJBEL
Willibrordvertaling 1995

- Tegen de verbluffende prijs van 50 euro in plaats van de winkelprijs van 185 euro (verpakings- en verzendingskosten niet inbegrepen)
- Een 3,5 kilogram zware en decoratief geïllustreerde bijbel
- Rood kunstleer, goud- en blinddruk, gedecoreerd, blauw op snee, drie leeslinten
- Met 28 etsen van de joodse kunstenaar Marcus van Loopik
- Een sieraad voor elke liturgische ruimte, een aanwinst voor iedere kunstliefhebber

Bestellen kunt u met bijbehorende bon. Wenst u geen verzendingskosten te betalen, dan kunt u de lezenaarbijbel tegen dezelfde supervooraarden, 50 euro in plaats van 185 euro, kopen in de liturgische boekhandel:

De 3 Leliën, Leopoldstraat 59, 2000 Antwerpen, 03 231 03 39 • De 3 Provinciën, Abdijstraat 1, 3271 Averbode, 013 78 04 60 • De Wijn-gaard, Begijnhof 4, 8000 Brugge, 0477 26 56 17 • Incontri, Kolenmarktstraat 61, 1000 Brussel, 02 509 97 32 • LKD, Dijkstraat 32-34, 9200 Dendermonde, 052 20 19 76 • Carmelitana, Burgstraat 46, 9000 Gent, 09 225 48 36 • Pascali, Nederpolder 16, 9000 Gent, 09 223 40 30 • De Bron, Marktstraat 88, 8530 Harelbeke, 0477 26 56 17 • PIC, Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt, 011 21 29 46 • Castrum Abdij Keizersberg, Mechelsestraat 202, 3000 Leuven, 016 31 00 65 • De Peerle, Frederic de Merodestraat 18, 2800 Mechelen, 015 29 84 62 • De Branding, Kerkstraat 22, 8400 Oostende, 0477 26 56 17 • Hernieuwen, Noordstraat 100, 8800 Roeselare, 051 20 15 41 • De Vlaspit, Vlasfabriekstraat 14, 1060 Sint-Gillis, 02 533 29 39 • De Oude Linden, Abdijstraat 40 c, 2260 Tongerlo, 014 53 82 13.

Superaanbod lezenaarsbijbel

invullen in drukletters graag

Naam: _____
 Straat: _____ Nummer: _____
 Postnummer: _____ Gemeente: _____
 E-mail: _____ Telefoon/fax: _____

bestelt hierbij _____ ex. van de Lezenaarsbijbel, Willibrordvertaling 1995 tegen 50 euro
 (in deze prijs zijn de verpakings- en verzendingskosten, 6 euro per exemplaar, niet inbegrepen)

en betaalt na ontvangst van boeken(en) en factuur.

Datum: _____ Handtekening: _____

Bestelbon terugsturen (onder voldoende gefrankeerde omslag) naar **KERK & leven** • Lezenaarsbijbel, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen. Uw naam en adres worden opgenomen in het bestand van de NV Uitgeverij Halewijn Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen. U heeft het recht op toegang tot en verbetering van die gegevens. Deze worden niet aan derden doorgegeven.